

Nieuwsbrief - BPR Updates 2023-4

Nummer 4, 2023

Redactie: mr. drs. F.J.P. Lock en mr. M.E.A. Möhring.

INHOUDSOPGAVE

Arbitrage

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2023:2138](#) 07-11-2023

Verlof tenuitvoerlegging arbitraal vonnis: relatieve bevoegdheid.

Dagvaardingsprocedure

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2023:1571](#) 17-11-2023

Onbegrijpelijke uitleg grieven.

Procederen algemeen

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2023:1623](#) 24-11-2023

Motivering afwijzing verzoek mondelinge behandeling.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2023:1628](#) 24-11-2023

Afstand van het recht op rechtsbijstand (Wvggz).

Rechtsmiddelen

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2023:1599](#) 17-11-2023

Verzuim inschrijving rechtsmiddel; niet-ontvankelijkheid.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2023:1627](#) 24-11-2023

De verzettermijn en het Unierecht.

RECHTSPRAAK

De verzettermijn en het Unierecht.

De verzettermijn van artikel 143 Rv geldt onverkort als de rechter in een zaak waarbij een van partijen bij een overeenkomst consument is, in het verstekvonnis niet heeft beoordeeld of de vordering is gebaseerd op een oneerlijk beding.

Als een gedaagde niet in de procedure verschijnt, verleent de rechter in beginsel verstek tegen de gedaagde. De vordering wordt dan toegewezen, tenzij de vordering onrechtmatig of ongegrond voorkomt (art. 139 Rv). De rechter is in dat kader gehouden om ambtshalve te onderzoeken of de vordering is gebaseerd op, kort gezegd, een oneerlijk beding in de zin van de Richtlijn oneerlijke bedingen.

De gedaagde die bij verstek is veroordeeld, kan binnen de in artikel 143 Rv genoemde termijn verzet doen. Termijnen voor het aanwenden van een rechtsmiddel zijn van openbare orde. Er moet namelijk duidelijkheid bestaan over het tijdstip waarop een termijn voor het aanwenden van een rechtsmiddel aanvangt en eindigt. Slechts onder bijzondere omstandigheden kan dan ook een uitzondering worden gemaakt op het uitgangspunt dat aan rechtsmiddeltermijnen strikt de hand moet worden gehouden. Als de termijn voor het doen van verzet onbenut is verstreken, gaat het verstekvonnis in kracht van gewijsde. Het verstekvonnis is dan onherroepelijk.

Met het Unierecht is verenigbaar dat er beroepstermijnen bestaan die gelden op straffe van verval van recht. Het Hof van Justitie erkent namelijk het belang van het beginsel dat rechterlijke uitspraken kracht van gewijsde krijgen als de termijn voor het aanwenden van een rechtsmiddel is verstreken. Het Unierecht gebiedt de nationale rechter dan ook niet om nationale procedureregels waardoor een beslissing kracht van gewijsde krijgt buiten toepassing te laten, ook niet als daardoor een schending van het Unierecht zou kunnen worden opgeheven.

De omstandigheid dat de rechter in verstekzaken in voorkomend geval verplicht is om ambtshalve na te gaan of de vordering van eiser is gebaseerd op een oneerlijk beding, brengt dus niet mee dat, als dit niet is gebeurd, de verzettermijn buiten toepassing moet worden

gelaten. Het Unierecht staat er niet aan in de weg dat het verstekvonnis in een dergelijk geval in *kracht van gewijsde* gaat, en als zodanig niet meer ter discussie kan worden gesteld.

Of aan beslissingen die zijn opgenomen in het in kracht van gewijsde gegane verstekvonnis geen bindende kracht (art. 236 Rv, *gezag van gewijsde*) toekomt, als daardoor een belemmering bestaat voor de rechter om in een andere procedure tussen dezelfde partijen te onderzoeken of sprake is van schending van de richtlijn, valt buiten het bestek van deze uitspraak van de Hoge Raad.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 24-11-2023

ECLI: ECLI:NL:HR:2023:1627

Zaaknummer: 23/01007

Rechters: M.J. Kroeze, T.H. Tanja-van den Broek, C.H. Sieburgh, H.M. Wattendorff en F.J.P. Lock

Advocaten: M.A.J.G. Janssen

Wetsartikelen: 143 Rv en 139 Rv

RECHTSPRAAK

Afstand van het recht op rechtsbijstand (Wvggz).

Het doen van afstand van het recht op rechtsbijstand mag niet te snel worden aangenomen. De rechtbank dient hier onderzoek naar te doen en het resultaat van het onderzoek in zijn uitspraak te doen blijken.

Als een betrokkene op grond van artikel 7:6 Wvggz beroep instelt tegen een crisismaatregel, geeft de rechter een last tot toevoeging van een advocaat aan betrokkene. Als de betrokkene te kennen geeft niet (meer) door de toegevoegde advocaat te willen worden bijgestaan, moet de rechter onderzoeken of de betrokkene een andere advocaat wil en in zijn uitspraak het resultaat van dit onderzoek doen blijken.

Het doen van afstand van recht op rechtsbijstand is als zodanig niet onverenigbaar met artikel 1:7 Wvggz of artikel 5 EVRM. In zaken waarin het gaat om de onvrijwillige opname van veelal kwetsbare personen met een psychische stoornis, mag afstand van het recht op rechtsbijstand echter niet te snel worden aangenomen. Dat mag alleen als de betrokken zijn wil daartoe in vrijheid heeft kunnen bepalen, die wil ondubbelzinnig kan worden vastgesteld en het doen van afstand in verhouding staat tot het belang van het recht dat daarmee wordt prijsgegeven.

In deze zaak blijkt uit het proces-verbaal van de mondelinge behandeling dat de betrokkene juridische bijstand van de aan hem toegevoegde advocaat en diens vervanger uitdrukkelijk heeft geweigerd. De rechtbank moest dus onderzoeken of de betrokkene een andere advocaat wenste. Niet is echter gebleken dat de rechtbank dit onderzoek heeft verricht. Als de rechtbank betrokkene zo heeft begrepen dat hij elke bijstand van een advocaat weigerde, is dat onbegrijpelijk: de betrokkene heeft namelijk opgemerkt dat hij een eigen advocaat probeert te vinden. Bovendien blijkt niet dat is voldaan aan de voorwaarden om afstand van het recht op rechtsbijstand aan te kunnen nemen.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 24-11-2023

ECLI: ECLI:NL:HR:2023:1628

Zaaknummer: 23/03334

Rechters: M.V. Polak, C.E. du Perron en F.J.P. Lock

Advocaten: F.W.E. Eijsvogels

Wetsartikelen: 5 EVRM

RECHTSPRAAK

Motivering afwijzing verzoek mondelinge behandeling.

De rechter kan niet ongemotiveerd voorbijgaan aan een verzoek om een mondelinge behandeling als er nog geen eerdere mondelinge behandeling heeft plaatsgevonden.

Als er geen mondelinge behandeling heeft plaatsgevonden, biedt de rechter partijen voordat hij over een zaak beslist desverlangd de gelegenheid hun standpunt mondeling uiteen te zetten (art. 87 lid 8 Rv). Het is vaste rechtspraak dat een verzoek om een mondelinge behandeling slechts in zeer uitzonderlijke omstandigheden mag worden afgewezen: het moet dan gaan om klemmende redenen of strijd met de goede procesorde. De rechter moet de redenen voor afwijzing van het verzoek uitdrukkelijk vermelden en zijn beslissing deugdelijk motiveren.

Het gaat in deze zaak om een procedure die bij de kantonrechter is gevoerd. Bij het indienen van de dupliek heeft de advocaat van gedaagde gevraagd om een mondelinge behandeling. De kantonrechter heeft echter vonnis gewezen, zonder dat een mondelinge behandeling heeft plaatsgevonden. Uit het vonnis van de kantonrechter blijkt ook niet waarom de kantonrechter voorbij is gegaan aan het verzoek om een mondelinge behandeling. De hierop gerichte cassatieklacht slaagt dan ook.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 24-11-2023

ECLI: ECLI:NL:HR:2023:1623

Zaaknummer: 23/01675

Rechters: T.H. Tanja-van den Broek, C.E. du Perron en A.E.B. ter Heide

Advocaten: M.A.J.G. Janssen

Wetsartikelen: 87 Rv

RECHTSPRAAK

Verzuim inschrijving rechtsmiddel; niet-ontvankelijkheid.

Het verzuim om een rechtsmiddel tijdig in te schrijven in het rechtsmiddelenregister leidt tot niet-ontvankelijkheid. Voor een belangenafweging is daarbij geen plaats.

De in cassatie bestreden uitspraak is een uitspraak als bedoeld in artikel 3:29 lid 1 BW. Verzet, hoger beroep en cassatie tegen een dergelijke uitspraak moeten op grond van artikel 3:29 lid 3 BW op straffe van niet-ontvankelijkheid binnen acht dagen na het instellen van het rechtsmiddel worden ingeschreven in het rechtsmiddelenregister (art. 433 Rv).

In deze zaak had het cassatieberoep uiterlijk op 15 februari 2023 moeten worden ingeschreven, maar is dat pas op 2 maart 2023 gebeurd. Het cassatieberoep is dan ook niet-ontvankelijk.

Het betoog van de eiser tot cassatie dat voor niet-ontvankelijkheid geen plaats is omdat er in deze zaak geen redelijk belang is gemoeid met niet-ontvankelijkheid, faalt. Het voorschrift dat een rechtsmiddel moet worden ingeschreven in het rechtsmiddelenregister, strekt namelijk ertoe dat zo veel mogelijk buiten twijfel wordt gesteld dat op het tijdstip waarop de beroepstermijn verstreek geen rechtsmiddel is ingesteld. Dit is van belang voor de rechtszekerheid die is vereist bij de verkrijging van registergoederen. De griffier moet, als hij een verklaring afgeeft dat hem niet van het instellen van een gewoon rechtsmiddel is gebleken (art. 25 Kadasterwet), kunnen afgaan op het rechtsmiddelenregister. Dat betekent dat het voorschrift dat een rechtsmiddel moet worden ingeschreven niet ertoe strekt om het belang van de wederpartij te beschermen, maar strekt tot waarborging van de betrouwbaarheid van de openbare registers met het oog op de rechtszekerheid. De rechter moet om die reden ambtshalve nagaan of is voldaan aan het voorschrift tot inschrijving. Er is daarbij geen plaats voor onderzoek door de rechter naar de vraag of sprake is (geweest) van benadeling van derden als gevolg van dit verzuim of voor een belangenafweging.

De niet-ontvankelijkheid treft het gedeelte van de uitspraak dat ziet op de verklaring bedoeld in artikel 3:29 lid 1 BW en de oordelen die daarmee onlosmakelijk verband houden. In dit geval betreft dat het hele cassatieberoep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 17-11-2023

ECLI: ECLI:NL:HR:2023:1599

Zaaknummer: 23/00453

Rechters: T.H. Tanja-van den Broek, C.E. du Perron, C.H. Sieburgh, H.M. Wattendorff en F.J.P. Lock

Advocaten: R.T. Wiegerink, J.A.M.A. Sluysmans en D.M. de Knijff

Wetsartikelen: 3:29 BW en 433 Rv

RECHTSPRAAK

Onbegrijpelijke uitleg grieven.

Het hof heeft een onbegrijpelijke (te ruime) uitleg aan de grief gegeven.

In deze zaak heeft de man onder meer een vordering tegen de vrouw ingesteld ter zake van de kosten van de huishouding. De rechtbank heeft geoordeeld dat artikel 3 van de samenlevingsovereenkomst een grondslag biedt voor deze vordering.

Het hof heeft overwogen dat de vrouw in hoger beroep is opgekomen tegen het oordeel van de rechtbank dat zij uit hoofde van artikel 3 van de samenlevingsovereenkomst iets verschuldigd is aan de man. In cassatie wordt geklaagd dat het hof daarmee een onbegrijpelijke uitleg aan de grief van de vrouw heeft gegeven.

Deze klacht slaagt. Het hof heeft de betreffende grief kennelijk aldus uitgelegd dat het hele oordeel van de rechtbank over de kosten van de huishouding voorlag in hoger beroep, met inbegrip van de uitleg van artikel 3 van de samenlevingsovereenkomst. De gedingstukken laten echter geen andere uitleg toe dan dat de vrouw met haar grief niet is opgekomen tegen de door de rechtbank aan artikel 3 van de samenlevingsovereenkomst gegeven *uitleg*, maar alleen tegen de overwegingen van de rechtbank over het bij de *toepassing* van die bepaling in aanmerking te nemen inkomen van de vrouw.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 17-11-2023

ECLI: ECLI:NL:HR:2023:1571

Zaaknummer: 22/00474

Rechters: G. de Groot, M.J. Kroeze, T.H. Tanja-van den Broek, F.R. Salomons en K. Teuben

Advocaten: M.A.J.G. Janssen en J. van Duijvendijk-Brand

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Een beroep op bedrog in de procedure.

Als tijdens een procedure bij een partij een vermoeden van bedrog door de wederpartij rijst, mag die partij dat vermoeden naar voren brengen zolang de zaak nog niet in staat van wijzen is. De rechter moet dan die partij in de gelegenheid stellen het standpunt dat sprake is van bedrog uiteen te zetten.

De vrouw heeft aan het slot van de zitting in hoger beroep gesteld dat sprake is van bedrog door de man. Het hof heeft echter geoordeeld dat het niet overgaat tot heropening van het debat. Het hof heeft hiermee miskend dat de zaak op het moment dat de vrouw het beroep op bedrog deed nog niet in staat van wijzen was, of zijn oordeel onvoldoende gemotiveerd. Als bedrog tijdens de procedure wordt ontdekt in een zodanig stadium dat dit redelijkerwijs nog aan de rechter kan worden voorgelegd, is uitgangspunt namelijk dat de partij die daarbij belang heeft dat in de procedure aan de orde stelt. Dat brengt met zich dat als tijdens een procedure bij een partij een vermoeden van bedrog door de wederpartij rijst, die partij dat vermoeden naar voren mag brengen zolang de zaak nog niet in staat van wijzen is. De rechter moet dan die partij in de gelegenheid stellen het standpunt dat sprake is van bedrog uiteen te zetten. De cassatieklacht slaagt.

In hoger beroep heeft de vrouw verder geklaagd dat de rechtbank geen beslissing heeft genomen op de verzoeken van de vrouw om de man te bevelen informatie over te leggen over zijn inkomen en vermogen. De vrouw heeft het hof verzocht om op de voet van artikel 22 Rv of artikel 843a Rv de man te bevelen bepaalde stukken in het geding te brengen. De man heeft een deel van deze stukken in het geding gebracht, maar niet alle stukken. De vrouw heeft haar grief gehandhaafd. Niet is gebleken dat het hof aan de vrouw heeft gevraagd welke stukken er nog zouden moeten worden overgelegd, of dat de vrouw haar verzoek heeft prijsgegeven. Het oordeel van het hof dat het ervoor moet worden gehouden dat de vrouw haar verzoek niet handhaaft, is dan ook onvoldoende gemotiveerd. De hierop gerichte cassatieklacht slaagt.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 17-11-2023

ECLI: ECLI:NL:HR:2023:1596

Zaaknummer: 22/03598 en 22/03599

Rechters: M.J. Kroeze, C.E. du Perron, H.M. Wattendorff, F.J.P. Lock en A.E.B. ter Heide

Advocaten: J.W. de Jong en N.C. van Steijn

Wetsartikelen: 382 Rv en 390 Rv

RECHTSPRAAK

De inningsprocedure van artikel 38 lid 4 Wrb en de kosten voor de inning van de eigen bijdrage en overige kosten.

De inningsprocedure van artikel 38 lid 4 Wrb heeft alleen betrekking op de vaststelling van de eigen bijdrage en overige kosten en biedt geen ruimte voor een veroordeling tot vergoeding van de kosten van inning van de eigen bijdrage en overige kosten.

De rechtzoekende aan wie rechtsbijstand wordt verleend op grond van de Wet rechtsbijstand, kan een eigen bijdrage verschuldigd zijn (art. 35 Wrb). Ook is de rechtzoekende de kosten verschuldigd die ten behoeve van zijn zaak zijn gemaakt: de overige kosten (art. 38 en 41 Wrb). Deze overige kosten zijn limitatief opgesomd in artikel 4 Besluit vergoeding rechtsbijstand. De kosten die gemoeid zijn met de inning van de eigen bijdrage en de overige kosten behoren hier niet toe.

Het is aan de rechtsbijstandverlener om de door de rechtzoekende verschuldigde eigen bijdrage en overige kosten te innen. De rechtsbijstandverlener kan in dat kader verlangen dat de rechtzoekende een voorschot betaalt (art. 38 lid 3 Wrb).

Als de rechtzoekende de eigen bijdrage en overige kosten niet betaalt, wordt het bedrag daarvan vastgesteld in een inningsprocedure bij de voorzieningenrechter van de rechtbank (art. 38 lid 4 Wrb). Met die procedure is voorzien in een eenvoudige regeling voor de invoering van de eigen bijdrage en overige kosten.

Uit de totstandkomingsgeschiedenis van artikel 38 lid 4 Wrb volgt dat de oorspronkelijk bestaande grondslag om nadere regels te stellen voor de vaststelling van bedragen voor de rechtsbijstandverlener als vergoeding van de inningskosten van de eigen bijdrage en overige kosten, inmiddels is komen te vervallen. De reden hiervoor was dat volgens de wetgever de in artikel 38 lid 3 Wrb opgenomen voorschotregeling de inning van de eigen bijdrage en overige kosten voldoende verzekert. De laagdrempelige inningsprocedure strekt tot een eenvoudige rechterlijke vaststelling door de voorzieningenrechter van de verschuldigde eigen bijdrage en overige kosten, en tot een voortvarende executoriale titelverlening in dat kader ten behoeve

van de rechtsbijstandverlener. De aard van de procedure verzet zich tegen debat over, en beoordeling van, andere kosten of schade aan de zijde van de rechtsbijstandverlener, zoals de met de inning van de eigen bijdrage en overige kosten gemoeide buitengerechtelijke incassokosten.

De inningsprocedure heeft dan ook alleen betrekking op de vaststelling van de eigen bijdrage en overige kosten en biedt geen ruimte voor een veroordeling tot vergoeding van de kosten van inning van de eigen bijdrage en overige kosten.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 10-11-2023

ECLI: ECLI:NL:HR:2023:1532

Zaaknummer: 23/00662

Rechters: G. de Groot, T.H. Tanja-van den Broek, C.E. du Perron, F.J.P. Lock en S.J. Schaafsma

Wetsartikelen: 38 Wrb

RECHTSPRAAK

Verlof tenuitvoerlegging arbitraal vonnis: relatieve bevoegdheid.

Het hof toetst ambtshalve zijn relatieve bevoegdheid ten aanzien van het verzoek om verlof tot tenuitvoerlegging van een buitenlands arbitraal vonnis. Volgt verwijzing naar ander hof.

Verzoekster vraagt in deze procedure het gerechtshof Den Haag verlof om een tussen haar en verweerder gewezen buitenlands arbitraal vonnis in Nederland ten uitvoer te leggen. Dit verzoek is gebaseerd op artikel 1075 Rv.

Op grond van artikel 1075 lid 2 Rv is het hof *absoluut bevoegd* om kennis te nemen van dit verzoek, en zijn de artikelen 985-991 Rv van overeenkomstige toepassing.

Met betrekking tot de *relatieve bevoegdheid* geldt het volgende. Op grond van artikel 985 Rv is tot kennisneming van het verzoek bevoegd het hof van het ressort waar de verweerder woonplaats heeft en het hof van het ressort waar de tenuitvoerlegging wordt verlangd. De rechter toetst zijn relatieve bevoegdheid in verzoekschriftzaken als deze zo nodig ambtshalve (art. 270 lid 1 Rv en art. 1075 lid 3 Rv).

Verzoekster heeft gesteld dat verweerder vermogen in Nederland bezit. Het gaat dan om een activum dat klaarblijkelijk in Amsterdam moet worden gelokaliseerd (althans: moet de vordering daar op dit vermogensbestanddeel worden verhaald), nu verweerder daar gevestigd is. Dit betreft dus niet een activum ten aanzien waarvan de tenuitvoerlegging in het ressort Den Haag kan plaatsvinden, terwijl verweerder in dit ressort ook geen woonplaats heeft. Niet is gebleken dat verweerder ook nog een activum bezit ten aanzien waarvan de tenuitvoerlegging in het ressort Den Haag kan plaatsvinden.

Het gerechtshof Den Haag is dan ook relatief onbevoegd om kennis te nemen van het verzoek. Het hof verwijst de zaak in de stand waarin deze zich bevindt op grond van artikel 270 Rv ter verdere afdoening naar het gerechtshof Amsterdam. Dat het verhoor ex artikel 987 Rv al voor het gerechtshof Den Haag heeft plaatsgevonden doet daaraan niet af, net zo min als de omstandigheid dat de advocaat van verweerder kantoor houdt in het ressort Den Haag.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 07-11-2023

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2023:2138

Zaaknummer: 200.328.324/01

Rechters: J.J. van der Helm, J.W. Frieling en A.J. Swelheim

Advocaten: R.W. de Pater, R. de Bree en J.P. Bakker

Wetsartikelen: 1075 Rv, 985 Rv en 270 Rv